

**Misit Dominus manum suam et tetigit os meum et dixit mihi: Ecce constitui te
super gentes et regna**

(kázání na vigílii sv.Jana, Q53)

Pán vztáhl svoji ruku, dotkl se mých úst a promluvil ke mně.

Když káži, hovořím obvykle o odloučenosti a o tom, jak se člověk osvobodí od sama sebe i ode všeho [ostatního]. A [pak] o druhém, [totiž o tom,] aby člověk opět v sebe pojal obraz nesloženého dobra, což je Bůh. A za třetí, aby byl člověk pamětliv veliké vznešenosti, kterou Bůh vložil do duše, neboť skrze ní člověk dospívá podivuhodným způsobem k Bohu. Za čtvrté pak o čiré božské přirozenosti – jaká je její jasnost a jak je nevýslovná. Bůh je Slovo, [ale] nevyslovené.

Augustin říká, že vše zapsané je marnost; a pokud člověk řekne, že Bůh je slovo, dá se vyslovit - je vyjádřitelný; řekneme-li však, že je nevyslovené, je [také] nevýslovný. Přesto však něčím je – avšak, kdo dokáže toto Slovo vyslovit? To nedokáže nikdo, než ten, kdo je to Slovo. Bůh je slovo, jež sama sebe pronáší. A pokud je Bůh, vždy pronáší toto své Slovo; pokud není, nepronáší ho. Bůh je výslovný i nevýslovný. Otec je vyslovující působení a Syn je působící vyřčené. Co je ve mně, pochází ze mne; a když to je myšlené, mé slovo to zjevuje, a přesto [to] zůstává uvnitř. A tak také vyslovuje Otec syna, ale [ten] přesto zůstává v něm. Také jsem to již vícekrát říkal: boží vycházení je [i] jeho vcházení. Jak blízko jsem Bohu, tak [silně] ve mně Bůh promlouvá. A [to platí pro] působení všech rozumných bytostí: nakolik ze sebe vycházejí, natolik přicházejí k sobě. U tělesných bytostí tomu tak není; čím více působí, tím více se samy v sobě stravují. Veškeré stvoření se snaží celým svým dílem vyjádřit Boha; a vyjadřuje ho [každé], jak nejlépe dokáže, nemůže ho však vyjádřit [nikdy úplně]. Chtě, nechtě, ať je jim to milé či nemilé, všechna chtějí vyslovit Boha a on přesto zůstává nevýslovný.

David praví: „Jeho jméno je Pán.“

„Pán“ znamená [toho, kdo je] nadřazený v [řádu] panování; „sluha“ znamená [toho, kdo je] podřízený. Některá jména jsou Bohu vlastní a nezávisí na ničem dalším; k nim patří [jméno] Bůh. A „Bůh“ je nejvlastnějším jménem Boha, jakým je pro člověka [jméno] člověk. Člověk zůstává vždy člověkem, ať je moudrý nebo bláznivý. Seneca říká, že je ubohým člověkem ten, jenž nepřekročí své lidství.

Některá jména souvisejí s Bohem – jako *otcovství* a *synovství*. Když mluvíme o „otci“, rozumíme tím [zároveň také] syna. Nemůže být otec, který by neměl syna, ani syn, který by neměl otce; a tento vztah trvá podstatně navěky.

Za třetí: Některá jména mají vzmach k Bohu i přivracení ke světu. I v Písmu se Bůh nazývá mnoha jmény. Říkám: kdo něco v Bohu pozná a přisoudí mu [pak] takové jméno, tím Bůh není. Bůh je [povznesen] nad jména a nad přirozenost.

Čteme o jednom dobrém muži, který se modlil k Bohu a chtěl mu dát jméno. Tu mu řekl jeden bratr: „Mlč, rouháš se Bohu!“ Nemůžeme nalézt žádné jméno, jež bychom Bohu mohli dát. Jsou nám však dovolena jména, kterými ho nazývali svatí a která Bůh v jejich srdcích posvětil a obil nebeským světlem.

Z toho bychom se měli především poučit, jak se máme k Bohu modlit. Máme říci: „Bože ve jménu, jež jsi sám posvětil ve svém svatém srdci a zahrnul svým světlem, se k tobě modlíme a chválíme tě.“

A za druhé bychom se měli naučit nedávat Bohu žádné jméno, ta že bychom se domnívali, že mu tím přidáme na chvále a vznešenosti – Bůh je přeci nade jména a nevýslovný.

Otec vyjadřuje svého Syna ze vši své moci a vším, co je v něm. Totéž, co pronášejí a zvěstují má ústa, to činí i bytost kamene. Rozumět tomu je lépe podle účinku, nežli podle slov. Dílo, které působí nejvyšší přirozenost svojí svrchovanou mocí, nemůže přirozenost jí podřízená nikdy pojmout a uchopit. Kdyby působila stejně, už by nebyla pod ní, ale byla by tímtež. Veškeré stvoření se pokouší napodobit a vyjádřit Boha tím, co koná. Je toho však málo, co může zjevit. I ti nejvýše stojící andělé, kteří se vzpínají vzhůru a dotýkají se [takřka] Boha, vůbec nejsou srovnatelní s tím, co je v Bohu – jako [by to bylo] bílé a černé. Je velmi nestejně, co jednotliví tvorové dostávají, jenom všichni usilují vyjádřit to, co jim nejvíce přísluší. Prorok říká: „Pane, jedno jsi řekl, a já pochopil dvojí.“ Když Bůh hovoří v duši, jsou ona a on jedno. Jakmile to ale přestane, oddělí se [od sebe]. Čím více se vzpínáme svým intelektem, tím jsme s ním více sjednoceni. Proto vyjadřuje Otec Syna neustále v jednotě a vlévá ho veškerému stvoření. A to má všechno jeden hlas [a jednu touhu] vrátit se, odkud vyšlo. Veškerý jeho život a veškeré bytí je vše jedním hlasem, jenž spěchá k tomu, od něhož vzešel.

Prorok praví: „Pán vztáhl svoji ruku“ a míní [tím] Svatého Ducha. A říká [dále]: „Dotkl se mých úst a promluvil na mne“ Ústa znamenají nejvyšší část duše – to je jejich význam, když říká: Vložil své slovo do mých úst“ – to je polibek duše – tu se ústa blíží k ústům, tu rodí Otec v duši svého Syna a promlouvá k ní. A říká: „hle, já jsem tě dnes vyvolil a ustanovil nad národy a říšemi.“ Bůh zaslibuje nás vyvolit v „dnes“, které [ještě] není, neboť až ve věčnosti je [opravdové] „dnes“. A ustanovil jsem tě nad národy: to znamená nad celým světem – od toho –se musíš osvobodit - a nad říšemi; to znamená: čeho je více než jedno, toho je příliš; neboť musíš odumřít všemu a přijmeš opět vznešenou podobu a obraz výsostí, kde přebýváme ve Svatém Duchu.

K tomu nám pomoz Bůh. Amen